Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган

№ 213 (8. 155) ◆ 1992 йил 29 октябрь, пайшанба ◆ Нархи 2 сўм.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТУРКИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

28 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон давлат делегацияси Туркия Республика деб эълон қилинган куннинг 69 йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашиш учун Анқарага жўнаб кетди.

Делегация туркийзабон мамлакатлар давлат раҳбарларининг Анқара учрашувида ҳам иштирок этади. Учрашувда шу мамлакатлардаги иқтисодий муаммоларни муҳокама этиш мўлжалланмоқда.

Делегация аъзоларини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат котиби Р. Ражабов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ЎзА).

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

28 октябрь куни Тошкентдаги Халқлар дўстлиги саройида «Америка Қўшма Штатлари ҳукумати билан Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ўртасида сармоя сарфлашга кўмаклашиш ҳақида битим» имзоланди.

Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг ривожланишига илк асос соладиган бу муҳим ҳужжатни Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг биринчи ўринбосари С. Сафоев ва Америка Қўшма Штатларининг республикамиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Кларк имзоладилар.

(ЎзА).

** Меҳнат жамоаларида*

КОРХОНА ОРТИДАГИ ҲОВЛИДА

ЙЎЛИНГИЗ тушиб Тошкентдаги «Миконд» заводига бориб қолсангиз унинг орқа тарафидаги бинонинг кенг ҳовлисидаги жуда кўплаб машиналарни кўриб бирор бир автосарой бўлса керак деб ўйлаб қоласиз. Йўқ, бу корхонанинг транспорт хизмати цехи бўлади. Уни корхонадагилар ҳақли равишда бирлашманинг «юраги» деб аташади. Дарвоқе ташқаридан хизмати унчалик сезиларли бўлмаган бўлинманинг бу ишини бир кунга тўхтатиб қўйилса, бутун бирлашма ишсиз қолиши ҳеч гап эмас. Бирлашмага олиб келинаётган барча юклар, радио ва шиша маҳсулотлар, тайёр молларни олиб кетиш, узоқ жойлардан ишчиларни ташиб келиш, қўйингки барча ташув ишлари фақат ана шу цехнинг ғилдираклари орқали амалга оширилади.

Мазкур бўлинма уруш йиллари ташкил этилган эди. Уни мана 18 йилдирки, Эдем Абдурефиев бошқариб келади. У корхонага армия хизматидан кейин токарь бўлиб ишга келганди. Орадан бир йил вақт ўтгач, у транспорт цехига ҳайдовчи бўлиб ишга ўтади. Тез орада бу оддий ҳайдовчи бузилган машиналарни бир қарашда тузатадиган асл устага айланди. Шунинг учун дастлаб уни гараж механиги, кейин техник қисмнинг катта муҳандиси ва ниҳоят цех бошлиғи қилиб тайинлашди.

Ўша ўтган долзарб даврларни эслаб Эдем Эннановичнинг ўзи шундай дейди:

— Мен жамоани қабул қилганимда саройимиздаги ҳаракатланадиган техника жуда эскириб кетган, ўз хизмат муддатларини ўтаб, аллақачон рўйхатдан ўчирилган эди. Бунинг устига таъмирлаш хоналари ва анжомларимиз етишмас, техник хизмат кўрсатиш фаолиятимиз жуда паст эди. Аксига олиб бирлашмага олиб келиниши керак бўлган юклар жуда кўп бўлар ва уларни шаҳримизда ягона база қурилмаганлигидан пойтахтнинг турли чеккаларидан олиб келинарди. Ташиб келиниши бир кунга кечиккан вагон юклари учун жарима солишарди. Бор-йўғи 50 тагина бўлган уловимизга ҳар куни 6—7 тадан буюртма тўғри келарди. Шунинг учун биз машиналаримизнинг энг яроқлиларини энг зарур жойларга шайлаб қўярдик. Нима қилиб бўлса ҳам заводимиз шаънига доғ туширгимиз келмасди...

Бундан етти йил илгари транспорт цехида ўзгаришлар қилиш бошланганди. Балки, бу ҳозир анча кулгули туюлар. Лекин ўшанда жамоанинг барча кучи ана шу долзарб масалага қаратилганди. Ҳаммаси цех бошлиғининг хизмат юзасидан Саратов шаҳрига бориб келганлигидан бошланди. Бошлиқ у ердаги корхоналарнинг транспорт цехларида бўлиб ҳайдовчи-хизматчиларга яратиб берилган шарт-шароитлар билан танишди. Ва корхонада ҳам шундай шароитларни яратиб беришга киришди.

У бу йўлда кўп қийинчиликларга учради. «Саройда дам олиш хоналари бўлиши шартмикан, завод маданият саройига келиб дам олаверишсин» дегувчилар ҳам топилди. Лекин жамоа чекингани йўқ. Баъзида ўз ички имкониятларидан, баъзида бирлашманинг турли хизмат бўлимларидан фойдаланиб ҳайдовчилар учун дам олиш ва кийим алмаштириш жойлари ҳамда сауналар қуришди. Қисқаси бу борада жамоа корхонада биринчи қалдирғочлар бўлишди. Ҳайдовчиларга яхши шарт-шароитлар яратиб бериш улар бошлаган биринчи йўналиш эди.

Иккинчи йўналишда цехдаги автобус ва юк машиналарини алмаштириш керак бўлиб қолди. Одамларни ўз манзилларига ҳам етказиб боролмаётган автобуслар ўрнига янгиларини олиш озмунча маблағ талаб қиладими? Юк машиналари-чи? Бу қийин жумбоқни ечишда жуда катта ишбилармонлик, талабчанлик ва қатъиятлик хусусиятларини кўрсатишга тўғри келди. Натижада 50 та машиналари бўлган цех ўз сафига яна 40 та янги техникани қабул қилди. Эски машиналар 70 фоизга янгиланди.

Хўш, бугунги кунда мазкур жамоа қандай ишлаяпти? Уни қандай муаммолар қийнаб келяпти? Яқин кунлар ичида бу жамоа ижара пудратига ўтмоқчи. Чунки транспорт цехи ишлаб чиқаришнинг ёрдамчи бир бўлаги ҳисобланиб, корхона жамғармасига доим хуруж қилиб туради. Агар ижарага ўтилса, завод ташқарисидан олинаётган буюртмалар ҳисобига барча зарарлари қопланиб, ҳатто ортиғи билан фойда қилишлари мумкин. Лекин бензин нархининг кун сайин ўсаётганлиги ишчи ва хизматчиларни бироз қийнаяпти.

Маълумки, корхонада қўшни Қозоғистон Республикасидан кўплаб ишчилар қатнаб ишлашади. Улар учун 3 та қўшимча автобус ажратилган. Уларнинг бир кунлик харажати бензин нархи ошгунга қадар 3720 сўмни ташкил этарди. Бу кўрсаткич бир ой бир йил давомида қанчалик қўшимча маблағ талаб этиши ўз-ўзидан кўриниб турибди.

Албатта ҳаммасини вақт кўрсатади. Ҳозирча бирлашма маъмурияти ҳам, транспорт цехи ҳам, бирор бир хулосага келишгани йўқ. Шу билан биргаликда бир нарсани ҳозирданоқ аниқ айтиш мумкин. Агар мазкур жамоа ижара усулига ўтса юқорида номлари зикр этилган муаммолар ҳал қилиниши аниқ.

Умуман олганда жамоанинг янги иш юритиш усулига ўтиб анчагина даромад қилишларининг талай йўллари мавжуд. Бунинг учун цехнинг ҳайдовчиларидан тортиб ҳар бир машина қисмларигача шай бўлиб турибди. Энди ҳамма гап ташкилий ишларда қолди. Яъни ҳужжатлар расмийлаштирилса бас. Ишлар ўз-ўзидан юришиб кетади. Буни улар ҳали албатта, амалда исботлашади. Ўшанда ҳаммамиз шу вақтгача фақат корхона умумий жамғармасидан фойдаланиб келган жамоанинг иқтисодий жиҳатдан мустақил, ҳеч кимнинг ёрдамига муҳтож бўлмаган бой жамоага айланганлигига гувоҳ бўламиз.

Нарзулла ҲАМРОЕВ.

ТОШКЕНТДАГИ «Узводприбормаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳозирги мураккаб иқтисодий шароитларда ҳам ўз маҳсулотларини узлуксиз равишда ишлаб чиқармоқда. Унинг маҳсулотлари Ўзбекистоннинг барча йирик сув хўжалиги иншоотларига жўнатиб турилибди. Бирлашма эришаётган муносиб ютуқларга ушбу суратда тасвирланган илғорлар (чапдан ўнгга) электр жиҳозлари деталларини йиғувчилар Наталия Эремекис, София Муртазаева, Татьяна Асророва, Марина Лилар муносиб улуш қўшишмоқда. Ўзбекистон миллий ахборот агентлигининг суратчиси А. Зуфаров бу илғорларни иш жараёни пайтида тасвирга туширди.

⊙

Шоҳиста Бобожонова шаҳримиздаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида 4 йилдан бери самарали меҳнат қилиб келади. У шу қисқа муддат ичида устозлар изидан бориб, ўз касбини мукаммал ўзлаштириб олди. Ҳозир у бирлашманинг 2-фабрикаси ишчилари ўртасида энг пешқадамлардан саналади.

Рустам Шарипов сурати.

⊙

** ХДП: район кенгашларида*

ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

ХДП ЧИЛОНЗОР район кенгашининг навбатдан ташқари пленуми бўлиб ўтди. Унда «Ўзбекистон Республикаси янги Конституцияси лойиҳаси» ва «Партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида»ги масалалар муҳокама қилинди. Район кенгашининг биринчи котиби Эргаш Самиғжонов шу масала юзасидан маъруза қилди. Нотиқ ҳамда музокарада қатнашганлар янги Конституция лойиҳаси хусусида фикр юритдилар. Улар жойлардаги ҳуқуқий, бошланғич ва партия ташкилотларида ҳамда меҳнат жамоаларида янги Конституция лойиҳаси катта қизиқиш билан муҳокама этилаётганлигини таъкидлаб, ХДП аъзолари ва партиясиз ўртоқлардан муҳим тузатишлар, таклифлар тушаётганлигини билдиришди. Бу таклифлар пешма-пеш умумлаштирилиб, Конституция ишчи комиссиясига юборилаётганлигини айтишди.

Пленумда кўрилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленум ишида ХДП Тошкент шаҳар кенгаши котиби Виктор Медведев қатнашди ва сўзга чиқди.

Худойназар ҒОИПОВ.

Ўзбек диёри мадҳи

ЎЗБЕКИСТОН мусиқа санъати энг яхши асарлар ҳисобига бойиб бормоқда. Республикамизнинг мустақиллик байрами олдидан юзага келган мусиқалар ҳам сероҳангли жозиба кучи билан ажралиб туради. Ўзбек диёрини мадҳ этувчи бундай ижод намуналаридан бири «Озодлик гимни» деб аталди.

Таниқли бастакор Р. Абдуллаев томонидан зўр илҳом билан ёзилган ушбу мусиқада олинган мавзу кўтаринки руҳда тараннум этилади.

Улуғворлик руҳида яратилган марш мусиқалари ҳам тингловчида завқ-шавқ уйғотади. Бастакор Ҳ. Раҳимовнинг «Туркистон» деб аталган марши ҳам кишида яхши таассурот қолдиради. Шоир Жамол Камол шеъридаги самимийлик туйғуси маршга боғланиб кетган.

Бастакорлардан А. Мансуров, Н. Ҳолиқов ва бошқаларнинг пуфлаб чалинадиган асбоблар оркестри учун ёзган маршларида ҳам мустақиллик шодиёнаси тараннум қилинган. Атоқли санъаткор М. Бафоев ёзган кантата эса «Турон замини» деб аталади. Унда бастакор бадиий услубига хос жозибадорлик яққол кўзга ташланади.

Қатор бастакорлар шу шодиёнага бағишлаб «Аскар қўшиқлари»дан иборат ашула ва маршлари билан муносиб ижодий армуғонлар ҳозирладилар.

Аҳад АЗИМОВ.

** «02» хабар беради*

12 октябрдан 18 октябрга қадар Тошкентда 321 марта жиноят рўй берганлиги қайд этилиб, тартиб посбонларининг саъй-ҳаракатлари билан улардан 211 нафари ҳафта давомида фош этилди.

● 12 октябрь кундузи нотаниш кимса генерал Петров даҳасида истиқомат қилувчи фуқаро К. айвонининг панжарасини қайириб ичкарига кирган ҳамда унинг 6000 сўм пулини чўнтагига жойлаб, хайрмаъзурни насия қилиб жўнаб қолган. Мирзо Улуғбек район ички ишлар бошқармаси ходимларининг ушбу жиноий иш юзасидан олиб борган ҳаракатлари натижасида геология институтининг техник-механиги, муқаддам судланган В. ашёвий далиллар билан қўлга олинди.

● Шу куни кечки пайт Усмон Носир кўчасида жойлашган Аэрофлот кассалари атрофида нотаниш кимса тан жароҳати етказиш билан Ёқутистон вилояти фуқароси С. ни қўрқитиб, унинг паспорти ҳамда ҳар бири 3.313 сўмлик учта авиабилетини олиб қўйган. Яккасарой район ички ишлар бўлими ходимлари Одилов ва Машариповларнинг зудлик билан кўрган чора-тадбирлари туфайли ушбу жиноятни амалга оширган «Чинор» кичик корхонасининг экспедитори Х. ушланган, билетлар эса эгасига қайтарилган.

● 13 октябрь оқшом маҳали Чилонзор даҳасининг 25-мавзесида жойлашган 2-трамвай депоси олдида нотаниш кимса трамвай ҳайдовчисини калтаклаб, унинг ёнидаги бор пулини олиб қўйиб, қочишга уринган. Бироқ, Акмал Икромов район милиция ходимларининг ҳушёрликлари туфайли иш жойининг тайини бўлмаган Т. ҳибсга олинди.

● 14 октябрь куни Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув бўлими ходимлари Миробод район ИИБ тартиб посбонлари билан биргаликда Кемерово вилоятининг фуқароси, ҳеч қаерда ишламайдиган С., иш жойининг тайини йўқ Л., «Узплодоовошчпром» ҳайдовчиси Р. ва ҳеч қаерда ишламайдиган ёш қиз Ф. лардан иборат хавфли жиноятчилар тўдасини қўлга олишди. Гап шундаки, юқоридаги «тўртлик» 10 октябрь куни Першин ва Стародубцев кўчалари кесишган чорраҳада «Газ—31» автомашинасида кетаётган пайтларида бир нарсани келишолмасдан ўртада жанжал чиққач, машинадаги арман миллатига мансуб шахснинг бўйнига икки марта пичоқ уришган. Натижада у шу ернинг ўзида жон берган. Қотиллар гуруҳи маслаҳатлашиб жасадни Бўржар дарёсига улоқтиришган. 11 октябрда эса рўй берган жиноятни яшириш мақсадида II гуруҳ ногирони Г. ни юқоридаги машинага ўтказиб олиб кетаётганларида нафақахўрга йўлда қотиллик маълум бўлиб қолган. У машинадан тушиш учун ҳаракат қилаётганида эса кўзи қонга тўлган манфурлар ногироннинг кўкрагига учта пичоқ жароҳати етказиб, унинг мурдасини ҳам Байналмилал кўчасидан Бўржарга ташлаб юборишган. Юқоридаги иккала жасад дарёдан топилгач, рад қилиб бўлмас далиллар асосида жиноятчилар қўлга олинди. Ва ушбу қотилликлар юзасидан жиноий иш қўзғатилди.

● 16 октябрь кундузи уч нотаниш кимса видеокассеталарга янги фильмларни кўчириб ёзишни баҳона қилиб Усмон Носир кўчасида яшайдиган II гуруҳ ногирони Қ. нинг хонадонига бостириб киришган. Сўнг тўппончага ўхшаш қурол ва газ баллончаси билан уни қўрқитиб қўл-оёғини боғлашган ва «Хитачи» видеомагнитофони, «Шарп» аудиомагнитофони ҳамда 46 та видеокассетани олиб жуфтакни ростлашган. Участка инспектори Шариповнинг тадбиркорлиги туфайли яшаш жойининг тайини йўқ Н. қўлга олинган. Текширув пайтида унинг ёнидан кнопкали «фин» пичоғи чиққан. Ҳозир унинг шерикларини қўлга олиш тадбирлари кўрилмоқда.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармасининг матбуот гуруҳи.

** Спорт янгиликлари*

ТОШКЕНТДА Йўлдош Охунбобоев хотирасига бағишлаб 17 маротаба ўтказилаётган халқаро теннис турнири ниҳоясига етди. МДҲнинг турли бурчакларидан ташриф буюрган 200 га яқин спортчи бир ҳафта давомида ғолиблик учун кураш олиб бордилар. Унда барча фахрли ўринларни Олмаота ва Душанбе спортчилари эгалладилар. Афсуски, ғолиблар орасида ўзбекистонликлардан ҳеч ким йўқ.

* * *

ПОЙТАХТНИНГ «Метростроитель» ўйингоҳида мини футбол бўйича Ўрта Осиё темир йўли жамоаларининг анъанавий биринчилиги якунланди. Ҳал қилувчи ўйинда қаршилик темирйўлчиларни 2:0 ҳисобида енгган Тошкент шаҳри жамоаси бош совринни қўлга киритди. Учинчи ўринда — қўқонлик темирйўлчилар.

* * *

«ТАШИНТЕРМ» Ўзбек—Хитой қўшма корхонаси директори Мирза Султонов хотирасига бағишлаб ўтказилаётган Акмал Икромов район биринчилиги якуний маррасига етмоқда. Гуруҳлар баҳсларида ғолиб чиққан «Ташинтерм» ва «Пахтакор» мухлислари жамоаси тўртинчи ноябрь куни Титов номидаги республика спорт мактаби ўйингоҳида бўладиган финал учрашувида бош соврин учун куч синашадилар.

* * *

ФУТБОЛ бўйича жаҳон чемпионатининг саралаш баҳсларида иштирок этаётган Россия терма жамоаси люксембурглик тўп усталарини қабул қилиб 2:0 ҳисобида ғолиб чиқди. Ўйиннинг биринчи бўлимида Юран ва Радченко томонидан киритилган тўплар россияликларга ўз гуруҳида тўрт очко билан биринчи ўринга чиқиб олиш имконини берди.

* * *

КЕЧА Роберт Фишер 25-ўйинда оқ доналар билан 35-юришда Борис Спасскийни мағлубиятга учратди. Шундай қилиб ҳисоб унинг фойдасига 9:4 бўлди. Белградда давом этаётган бу учрашувда ғолиб чиқиши учун Америка гроссмейстерига яна бир ўйинни ютиши кифоя.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Кеча Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Шавкат Йўлдошев Буюк Британиянинг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Брайн Фоллни қабул қилди.

● Республикамизда меҳмон бўлиб турган Голландиянинг «Аальберс европ консалтанс» фирмаси келгуси йил кўкламда Ўзбекистонга 75 минг тонна уруғлик картошка етказиб беришга тайёр эканлигини билдирди. Бу эса 25 минг гектар ерга серҳосил ва тўйимли картошка нави экиш имконини беради. 27 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков ушбу фирма президенти К. Аальберс билан учрашди.

● Кеча Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институтида Тошкент жамоатчилигининг Туркиянинг миллий байрами — республика мустақиллиги эълон қилинганлигининг 69 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

● Тошкент вилояти пахтакорлари уруғлик пахта тайёрлаш режасини бажардилар. Қабул пунктларига 22 минг тонна юқори сифатли уруғлик пахта етказиб берилди.

● Ўзбекистон Марказий банки 28 октябрдан республика ҳудудида АҚШ бир долларининг курси 393 рубль қилиб белгиланганлигини маълум қилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Россия Президенти ўтган ҳафтада ташкил этилган Миллий қутқариш фронти ташкилий комитетини тарқатиб юбориш тўғрисида фармонга имзо чекди. «Россия Федерациясида конституциявий тузумни ҳимоя қилиш чоралари тўғрисида»ги ушбу фармонда мазкур ташкилот тизимлари фаолиятини дарҳол тўхтатиш кўзда тутилади. Борис Ельцин, шунингдек Олий Кенгаш Раиси Руслан Хасбулатовга бевосита бўйсунадиган 5 минг кишилик ҳарбий бўлинмаларни тарқатиб юбориш тўғрисида фармойиш ҳам қабул қилди.

● Тожикистонда Олий Кенгаш фавқулодда сессиясини чақиришга бир неча бор уринишлар муваффақиятсиз тугагандан сўнг мамлакатдаги вазиятни муҳокама этиш учун халқ мажлисини чақиришга қарор қилинди. Бу ердан олинаётган хабарларга кўра халқ депутатлари Кулоб вилоят кенгашининг раиси Жавхон Ризоев ҳалок бўлган.

● Россия Президенти Борис Ельцин 1993 йил январь ойигача ёнилғи учун нарх-наволар оширилмаслигини маълум қилди.

● Москвадаги машҳур Кремль Съездлар саройи эндиликда Кремль Давлат саройи деб юритиладиган бўлди.

ХОРИЖДА

● Япония пойтахтида собиқ Иттифоқ республикаларига иқтисодий ёрдам кўрсатиш масалаларига бағишланган халқаро анжуман ўз ишини бошлади. Унда Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Абдулҳошим Муталов ва ташқи ишлар вазири Убайдулла Абдураззоқов ҳам иштирок этмоқдалар.

● Хитой Халқ Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасида телевидение ва радио-эшиттириш соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланди. Мазкур ҳужжатни Ўзбекистон томонидан Хитойга расмий ташриф буюрган республикамиз давлат телерадиокомпаниясининг раиси Эркин Ҳайитбоев имзолади.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик кенгаши Беларусь пойтахти — Минскда Тоғли Қорабоғ можаросини тинч йўл билан ҳал қилиш бўйича халқаро конференция ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

● Афғонистоннинг муваққат Президенти Бурҳониддин Раббоний давлат тепасида тўрт ой бўлганидан сўнг истеъфога чиқди. Ҳозирча бу лавозимни ким эгаллаши номаълум. Ахборот агентликлари «Афғонистон Ислом партияси» раҳбари Гулбиддин Ҳикматиёр ўз қўшинларини Кобул атрофида тўплаётганликларини маълум қилмоқдалар.

● Кеча Франция пойтахтида «Париж клуби» номи билан машҳур қарз берувчи давлатлар вакилларининг мажлиси бошланди. Унда собиқ СССРнинг ушбу давлатларга қарзларини тўлаш муддатларини чўзиш масаласи муҳокама этиляпти.

● Бразилия, Жибути, Испания, Янги Зеландия ва Покистон 1993 йил 1 январдан 1994 йил 31 декабргача бўлган икки йиллик муддатга Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг нодоимий аъзолари этиб сайландилар. Улар ана шу мақомга эга бўлган, ваколатлари 1992 йил охирида тугайдиган Австрия, Бельгия, Зимбабве, Ҳиндистон ва Эквадор ўрнини эгаллайдилар.

● «Юлдуз—21» деб номланган тезюрар поезд Япония темир йўллари учун рекорд тезликни ўрнатди. У соатига 352 километр тезлик билан ҳаракат қилди. Аммо бу соҳада мутлақ рекордни Франция темирйўлчилари ўрнатганлар. Улар бошқарган поезд соатига 515,3 километр тезлик билан ҳаракат қилган.

Кўргазмали қуроллар

ҲУНАР-техника билим юртларида ёшларга билим беришда кўргазмали қуроллар [illegible] касб этади. Айниқса, электроника [illegible] тронлар [illegible] ўрнида Тошкент «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси [illegible] да фаолият кўрсатаётган 39-ҳунар-техника билим юртига радиоэлектрон аппаратлар ва асбоб-ускуналар монтажчилари [illegible] тайёрланмоқда. [illegible] рига амалий ёрдам бериш мақсадида стенд жиҳозларидан кенг фойдаланилмоқда. [illegible] Бундан ташқари «Радиосхема алифбоси», «Техника хавфсизлиги» [illegible] «Диплом ишлари устида ишлаш» [illegible] техника усталаринга бой.

Анвар АЛИБОЕВ.

* Обуна—93 * Обуна—93

Бизга ҳам ҳамроҳ

КЕЛГУСИ йил учун «Тошкент оқшоми» газетасига обуна [illegible]

Гулзода АБДУЛЛА қизи.

«Тошкент оқшоми»га обуна давом этмоқда

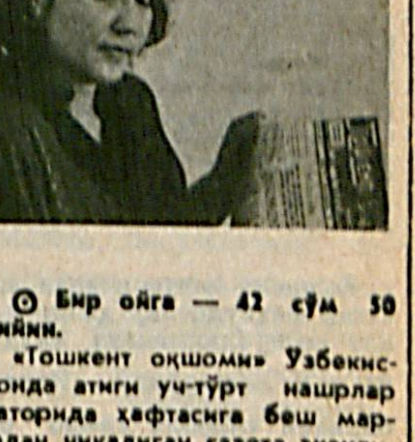

Янги бир йил [illegible]
⊙ Бир ойга — 42 сўм 50 тийин.
⊙ Бир йиллик обуна нархи — 510 сўм.
⊙ Олти ойга — 255 сўм.
⊙ Уч ойга — 127 сўм 50 тийин.

«Тошкент оқшоми» [illegible] унутмангиз!

* Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси—умумхалқ муҳокамасида

АЙНИ МУДДАО БЎЛАР ЭДИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Конституцияси лойиҳасининг йигирма учинчи боби — суд ҳокимияти тузилиши, иш [illegible]

[illegible]

«Адлия вазири Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан беш йил муддат билан тайинланади» [illegible]

[illegible]

Асқарали ҚЎЧҚОРОВ, Тошкент шаҳар [illegible] бош маслаҳатчиси.

⊙

Шаҳримизнинг Чилонзор районидаги «Ташгортрикотажбит» ишлаб чиқариш бирлашмаси айни кунларда хом ашё танқислигига қарамасдан ўзининг иш фаолиятини тўхтовсиз давом эттирмоқда. Бунда корхона ишчиларидан Феруза Юнусова ҳамда Лола Ғозиеваларнинг ҳиссаси бор, албатта. Чунки улар кунлик ва ойлик режаларини ортиғи билан бажариб, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга эришишмоқда.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) Феруза Юнусова иш устида; бичувчи Лола Ғозиева эса мижознинг буюртмасини бажариш учун ҳаракат қилаётир.

Абдувоҳид Тўраев суратлари.

⊙

* Шароф Рашидовнинг 75 йиллиги олдидан

УСТОЗ КЎРГАН РАҲБАР

Атоқли давлат ва жамоат арбоби, адиб Шароф Рашидовнинг 75 йиллиги таваллудига бағишланган йиғилишлар, анжуман ва маърузалар бугунги кунда ҳар бир корхона, ташкилот ва муассасаларда ўтказилмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Тилшунослик институтида бўлиб ўтди. Анжуманни Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг вице-президенти, иқтисод фанлари доктори, профессор Иброҳим Искандаров кириш сўзи билан очди:

⊙

— Ҳар бир давр ўз саркардаларини танлаб олади. Республикамизда 25 йил раҳнамолик қилган истеъдодли раҳбар Шароф Рашидов ана шундай саркардалардан бири эди. Унинг даврида юртимизнинг иқтисодий ва ижтимоий ҳаётида катта муваффақиятларга эришилди. Жумладан, кимё, газ, машинасозлик мажмуалари ташкил этилди. Бу пайтда айниқса илм-фан жадал ривожланди. Бир қанча институтлар, илмий марказлар таркиб топди. Турли илмий анжуманлар республикамизнинг йирик шаҳарларида ўтказиладиган бўлди. Бу пайтга келиб Тошкент собиқ Иттифоқнинг йирик илмий марказига айланган эди. Булардан ташқари у иқтидорли ёзувчи ҳам эди. Унинг қаламига мансуб асарлар беш жилдда босилиб чиққан. Улар асосида бир қанча фильмлар суратга олинди. Бир сўз билан айтганда, бугунги фанимиз, маданиятимизнинг юксак ривожида Шароф Рашидов даври, унинг раҳбарлик истеъдоди пойдевор вазифасини ўтаганини унутмаслигимиз лозим.

⊙ **Иззат СУЛТОН, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, ёзувчи-драматург:**

— Минг афсуски, Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Усмон Юсупов ва Шароф Рашидовдек ажойиб инсонларнинг раҳбарлик даври тоталитар тузумга тўғри келди. Аммо шундай бўлса ҳам уларнинг ҳар бири ўзидан сўнг бир нишона, ўзига ҳайкал қўйиб кетишди. Шароф Рашидов қолдирган ҳайкал Халқлар дўстлиги номли санъат саройи бўлди. У кишини юртимизнинг ҳар бир фуқароси чуқур ҳурмат қиларди. Айниқса, Шароф аканинг вафот маросимларига Сурхондарёнинг олис бир қишлоғидан кекса отахон келиб, «Шароф Рашидов одам эккан экан. Вафотидан сўнг униб чиққан одамларнинг кўплигини қаранг», дегани ҳамон менинг ёдимда.

⊙ **Саидкарим ЗИЁДУЛЛАЕВ, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги:**

— Мен Шароф Рашидов билан 25 йил бирга ишладим. Айниқса, Ўзбекистон Давлат режалаштириш комитетининг раиси бўлган пайтларимда у кишининг ақли, заковати, узоқни кўра билиш қобилиятига қойил қолган эдим. Шароф аканинг «Агар метрони ҳозир қурмасак, кейин қийналиб қоламиз» деганлари ҳамон ёдимда. Дарҳақиқат, бугунги кунда метросиз шаҳар транспортини тасаввур қилиш мушкул. Бундан ташқари у кишининг шахсий ташаббусига кўра қурилган Бухоро тўқимачилик корхонаси Республикамиздаги энг йирик корхоналарнинг бири саналади. Шароф Рашидовнинг инсонийлик хислатлари бир дунё эди. У кишининг қўлида шунча йил ишлаб, бирор марта бировнинг дилини оғритганини билмадим. У кишида оқибат деган нарса кучли эди.

⊙ **Зиёд ЕСЕНБОЕВ, «Ўзбекистон матбуоти» журналининг бош муҳаррири:**

— Президентимиз Ислом Каримовнинг Халқлар дўстлиги саройида кўпчиликка қарата «Шароф Рашидов ҳақида барча ҳақиқат айтилиши керак» деган сўзларидан зал қарсакларга тўлиб кетди. Бу—халқимизнинг дилидаги гап эди. Мен Шароф Рашидов билан илк бор 1939 йил учрашдим. Иккимиз «Ленин йўли» газетасида ишлай бошладик. У меҳнатсевар, ўзига талабчан, ҳақиқий газетачи эди. Ҳатто, республика раҳбари бўлгач ҳам журналист ва ноширларга ғамхўрлик қилиб келди. Унинг кўрсатмасига биноан янги қурилган кўп қаватли уйлардан иккитаси матбаа ходимларига берилди.

⊙ **Азиз ҚАЮМОВ, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг мухбир аъзоси:**

— 1961 йили мен Тил ва адабиёт институтида раҳбар эдим. Фан номзодлиги диссертациямни ёқлаганимда телефон орқали Шароф Рашидовнинг мени қутлаганидан бениҳоят таъсирландим. Чунки, у пайтга қадар мен у киши билан атиги бир маротаба, шунда ҳам иш юзасидан мулоқотда бўлган эдим. Кейинчалик Шароф Рашидовнинг таклифига кўра Олий Кенгашнинг фан ва маориф шўъбасига ишга ўтдим. Бу пайтда ўрта мактаблар уч сменали бўлиб, болалар орасида кўз касаллиги пайдо бўла бошлаган эди. Буни ўз вақтида сезган раҳбар барча мактабларда бир сменали ўқишни жорий қилишга қарор қилди. Аммо мактаблар етишмас, янгисини қуришга маблағ йўқ эди. Шундай бўлса ҳам барча имкониятлар ишга солинди. Унчалик фойда келтирмаётган баъзи бир ташкилот бинолари мактаблар учун бўшатилди. Марказий матбуотнинг танқидий мақолаларига қарамай, республикадаги мактабларнинг катта қисми бир сменали таълимга ўтказилди. Бу ишларга қўшимча сифатида Шароф Рашидовнинг ташаббуси билан вилоят ижроия комитетининг биноси Алишер Навоий музейига берилиши, шунингдек, бу ерда шеърият боғининг ташкил этилишини ҳам келтириш мумкин. Бир сўз билан айтмоқчиманки, Шароф Рашидов фан, маориф ва санъат аҳлининг чинакам ғамхўри эди. Энг асосийси, у устоз кўрган раҳбар эди.

⊙ **Наим ҒОИБОВ, Ўзбекистон Республикаси Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциациясининг раиси:**

— Таниқли ёзувчи Абдулла Қаҳҳорнинг 60 йиллик тўйи яқинлашиб келарди. Уни нишонлаш бўйича кўрсатма олиш учун Шароф Рашидов қабулига киришни ҳам, кирмасликни ҳам билмаймиз. Нима бўлса бўлди деб шу масала юзасидан раҳбарга мурожаат қилдик. Шунда кутилмаганда Шароф ака бу ҳақда уни кеч огоҳ этганимиз учун биздан хафа бўлди ва дарҳол ишга киришишни буюрди. Биз Абдулла Қаҳҳорни давлат нишони билан тақдирлаш хусусида марказга мурожаат қилдик. Аммо иш ҳадеганда битавермади. Шунда Шароф Рашидов шахсан ўзлари марказ билан боғланиб, севимли ёзувчини орден билан мукофотлашга муваффақ бўлдилар. Ушбу қиссадан ҳисса шуки, Шароф Рашидов ҳеч қачон ўзгаларга нисбатан дилида кек, ғараз сақламаган, балки яхшилик қилиш инсоннинг юксак фазилати, бурчи эканлигини чуқур англаган инсон эди.

Анжуманда шунингдек фалсафа фанлари доктори, профессор Саид Шермуҳамедов, Тарих институтининг директори, академик Аҳмадали Асқаров, Адабиёт институтининг директори, профессор Тўра Мирзаев ҳамда профессор Ҳафиз Абдусаматовлар сўзга чиқишиб, Шароф Рашидов ҳақида илиқ хотираларини сўзлаб беришди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

ХАЛҚ ДОНОЛИГИДАН ФОЙДАЛАНАЙЛИК

МАНА, Асосий қонунимизнинг лойиҳаси ҳам умумхалқ муҳокамаси учун эълон қилинди. Ватанимиз келажагига бефарқ бўлмаган ҳар бир фуқаро бу борада ўз таклифлари билан чиқиши табиий.

Лойиҳа муҳокамаси давомида қанчалик кўп таклиф билдирилса, яратилажак Асосий Қонунимиз шунчалик пухта бўлади. Зеро, Конституция ҳар қандай қонундан устун турмоғи лозим. Шундай экан, бугунги кунда амал қилаётган қонун-қоидаларга қараб Асосий қонун яратишга йўл қўймаслигимиз керак.

Халқимиз «Тил — дил кўзгуси» деб бекорга айтишмаган. Демоқчиманки, Конституциямизда аввало тилимизнинг софлиги акс этиши лозим. Матндаги ҳар бир сўз устида ўйлаб кўрилса фойдадан ҳоли бўлмайди. Жумҳурият атамалар қўмитаси ўзининг таклифи билан бу каби ноаниқликларга аниқлик киритса мақсадга мувофиқ иш бўлар эди. Лойиҳа бўйича қуйидаги таклифларимни билдираман.

Конституция лойиҳасининг III боби **«Конституциянинг барча қонунлардан устунлиги»** деб номланса Конституциянинг мавқеи керак бўлган даражада мустаҳкамланади.

Шу бобнинг 15-моддасини қуйидагича таклиф қиламан: **«Ўзбекистон Республикасида Конституциянинг барча қонунлардан устунлиги сўзсиз тан олинади».**

Давлат, унинг идоралари, мансабдор шахслар, фуқаролар ўз фаолиятларида Конституция ва Конституция асосида қабул қилинган қонунларга амал қиладилар.

74-моддадаги 25 ёшни «**камида 28 ёш**» қилиб белгилаш керак деб ҳисоблайман.

92-модданинг 9-банд хат бошисидаги Бош вазир, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, жумҳурият Бош прокурори лавозимларига номзодлар кейинги 10-бандга кўчирилса мақсадга мувофиқ бўлади.

Президент сайлови муқобиллик асосида ўтказилиши таъкидланса яна ҳам яхши бўларди.

114-моддани ортиқча деб биламан. Чунки суд қилинаётган киши шу давлатнинг тилини билмаса таржимон орқали иш олиб борилиши жаҳон тажрибасидан маълум. Лекин иш материаллари давлат тилида олиб борилиши керак.

Комиссия таркиби юқори малакали кишилардан иборат эканлигини ҳаммамиз биламиз. Лекин халқ донолигидан ҳам унумли фойдаланмоқ зарур.

Раҳмон БОБОЕВ.

МУСТАҲКАМ ЎҚУВ НЕГИЗИ

ТОШКЕНТ матбаачилик техникуми ҳар йили кўплаб малакали ёш мутахассисларни тайёрлаб бермоқда. Ўрта Осиё республикаларида фаолият кўрсатаётган нашриёт-матбаачилик босмахоналари ходимларининг аксарияти шу даргоҳда таҳсил кўрган.

Кейинги йилларда бу каби мутахассислар тайёрлашни ҳар томонлама яхшилашга қаратилган кенг қамровли режалар тузилди. Айниқса, бўлажак матбаачиларда эгаллаётган ихтисосликка пухта илмий кўникма ҳосил қилишга эътибор кучайди. Шу мақсадда техникумнинг ўқув негизи замонавий техникавий ускуналар ҳисобига янада бойиб бормоқда.

Ўрнатилган матбаа машиналари амалий машғулотларни олиб боришда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда. Айни бир вақтда таълим жараёнида электрон-ҳисоблаш техникасидан ҳам кенг фойдаланишмоқда. «Ақлли» машиналар билан талабаларни яқиндан ошно қилиш учун эса яқинда бир неча ўқув компьютерлари сотиб олинди.

Анвар АЛИБОЕВ.

Тошкент чинни заводи ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ҳозирги кунда нафақат республикамизда, балки чет элларда ҳам машҳурдир. Корхонанинг бир-биридан чиройли ҳамда бежирим чиниларини харидорлар ҳеч иккиланмасдан харид қилишмоқда.

СУРАТДА: бош рассом Ғайрат Даминов, рассомлар Гулсара Ражапова ҳамда Сайлов Айғозовлар ўзлари ишлаган маҳсулотларини кўздан кечиришмоқда.

* Ўзбекистон ва жаҳон

АЖОЙИБ АНЪАНАГА АСОС СОЛИНДИ

Яқинда пойтахтимизда «Иммунопаталогиянинг аутоиммунитет муаммолари»га бағишланган ёш иммунологларнинг халқаро мактаби бўлиб ўтди. Бу халқаро анжуманда хорижий мамлакатлардан келган шу соҳанинг етук мутахассислари қатнашдилар. Анжуман бир ҳафта давом этиб, куннинг биринчи ярмида маданият-ахборот марказида ёш иммунологларга назарий билимлар юзасидан маърузалар ўқилди. Куннинг иккинчи ярмида эса иммунология институтида ўқилган маърузалар тажриба асосида қўлланилди. Жамоатчи мухбиримиз иммунология институтининг катта илмий ходими, тиббиёт фанлари номзоди Ҳамидулла Тошпўлатов ҳамда Лондондаги иммунология марказининг профессори Жеффри Ашерсонга мана шу халқаро анжуман юзасидан бир нечта саволлар билан мурожаат қилди.

— Аввалламбор ушбу халқаро анжуманнинг тарихига тўхталадиган бўлсак, бу халқаро мактабга британиялик олим Жон Хамфер асос солган, — дейди Ҳамидулла ака. — Мана шу халқаро мактаб ҳар йили дунёнинг турли мамлакатларидаги ёш иммунологларни йиғиб, шу соҳадаги энг охирги янгиликлардан хабардор қилади. Анжуманнинг мустақил республикамизда ўтказилиши катта тарихий воқеа бўлиб, бу Ўзбекистонда иммунология соҳасининг жуда яхши ривожланганлигини кўрсатиб турибди. Бу борада республикамизда самарали ишлар амалга оширилаяпти. Илгари Москва иммунология институтининг филиали сифатида фаолият кўрсатган институтимиз бу йилдан бошлаб мустақил ҳаётга қадам қўйди. Институтимиз ҳозир Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли иммунология институти деб аталмоқда. Умуман, республикамизда кейинги йилларда иммунология соҳасида фан докторлари, фан номзодлари унвонларини олган олимлар сони тобора ортиб бормоқда. Бу шуни кўрсатиб турибдики, Ўзбекистонда фаннинг ушбу долзарб соҳасига катта эътибор билан қаралмоқда.

— Айтингчи, анжуманда қайси мамлакатлардан мутахассислар қатнашишди?

— Бу анжуманимизга дунёнинг турли бурчакларидан олимлар, ёш олимлар ташриф буюришди. Айниқса Буюк Британия мамлакатидан иммунология соҳасидаги кўзга кўринган катта олимлар, докторлар, профессорлар келганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Югославия, Польша, Швейцария, Ҳиндистон, қўшни Тожикистон ва бошқа мамлакатлардан ҳам шу соҳанинг етук мутахассислари иштирок этишди. Буюк Британия олимларининг иммунология соҳасида ўзлари эришган энг сўнгги ютуқлари, маълумотлари билан ёш олимларни хабардор этишгани, шу соҳада амалга ошираётган ишларни биргаликда ҳал қилиш учун қимматли фикрлари билан ўртоқлашганликлари нур устига нур бўлди.

— Ҳамидулла ака, мана шу халқаро анжуман республикамиздаги ёш иммунологларга қандай наф келтирар экан?

— Умуман, бу анжуманнинг республикамизда ўтказилиши ёш иммунологлар учун катта аҳамиятга эга. Чунки мана шу соҳанинг охирги ютуқлари, энг янги маълумотлар етук олимлар томонидан ёш мутахассисларга тўлалигича етказилди. Бу жуда катта аҳамиятга эга.

Менинг фикримча бизнинг заминимизда мана шундай улкан анжуманларнинг ўтказилиши республикамизни дунёга янада тезроқ танитади. Ёш олимларимизнинг шу соҳада олиб бораётган ишларини жаҳон олимлари ҳам билишиб, кейинчалик биз ҳам чет элларга ўзимизнинг қўлга киритган ютуқларимизни намойиш қиладиган даражада бўламиз.

Юқорида таъкидлаганимиздек, бу анжуманнинг ташкилотчилари Буюк британиялик олимлардир. Бинобарин, бундай халқаро семинар шу вақтгача собиқ Совет Иттифоқининг бирорта шаҳрида ўтказилмаган эди. Бунга сабаб нима? Бу ҳақда анжуман ташкилотчиларидан бири Лондондаги иммунология марказининг профессори Жеффри Ашерсон ўз фикрлари билан ўртоқлашди:

— Бизнинг дастлабки режамиз бу мактабни Москвада ўтказиш эди. Чунки иммунолог мутахассислар ҳамда шу соҳа учун зарур илмий лабораториялар, институтлар Москвада кўп. Айрим муаммолар вужудга келганлиги учун биз уни Тошкентда ўтказишга қарор қилдик. Бизга серқуёш пойтахтингизда катта эътибор билан қарашгани, маърузалар ўтказиш учун махсус бинолар ажратишгани ва билимларни тажрибада қўллаш учун иммунология институтида ҳамма шароитлар етарли бўлганидан беҳад миннатдормиз.

— Анжуман қатнашчилари ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Бу ерда собиқ Совет Иттифоқи ва бошқа хорижий мамлакатлардан келган 80 дан ошиқ ёш иммунологлар иштирок этишди. Агар маърузалар ўқилаётган хоналарга кирсангиз, қатнашчиларнинг асосий қисми 35 ёшгача бўлган кишилар эканлигини ўзингиз ҳам гувоҳи бўлардингиз.

— Бизнинг бундай анжуманни ўтказишимизнинг асосий сабабларидан бири шунда эдики, — деб сўзини давом эттирди жаноб Жеффри Ашерсон. — Бундан уч йил аввал собиқ Совет Иттифоқи ва Буюк Британия иммунологлари жамияти ўртасида алоқа ўрнатилган эди. Бу муддат мобайнида иккала мамлакат иммунологлари бир неча бор бир-бирларининг институтларида, клиникаларида бўлишиб, олиб борилаётган ишлар билан танишишди, тажрибалар алмашишди. Лекин бундай анжуман биринчи бор ўтказиляпти. Зеро, ёш иммунологларнинг халқаро мактаби олиб бораётган ишлар катта аҳамиятга эга. Аввалламбор, жаҳон фанининг келажаги бўлган ёшлар бу соҳадаги энг янги ютуқлар, янгиликлар, илмий изланишлардан хабардор қилинади. Иккинчи томондан иқтисодий фойда ҳам келтиради. Жаҳон бозорида сотилаётган турли хил янги биотехнологиялар, препаратларни ишлаб чиқаришда иммунология соҳасидан фойдаланиш мумкин. Биотехнология иқтисодиётни ривожлантиришда катта роль ўйнайди.

Сўзимнинг охирида бутун анжуман қатнашчилари номидан, англиялик профессорлар номидан ўзбекистонлик ҳамкасбларимизга катта миннатдорчилик билдираман. Бизга ажратилган жой, яратилган шарт-шароитлар жуда маъқул бўлди. Ўйлайманки, келажакда бундай халқаро анжуманлар Ўзбекистонда тез-тез ўтказилиб туради.

Суҳбатни Ғофур ЖАМОЛОВ ёзиб олди.

* Олий ўқув юртларида

ИСТИҚБОЛЛИ ТАДБИРЛАР

ШУ янги ўқув йилидан эътиборан Тошкентда яна бир олий ўқув юрти ўз фаолиятини бошлади. Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти билан республика рус тили ва адабиёти педагогика институти бирлаштирилиши негизида ташкил этилган Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети кўплаб талабаларни ўз бағрига олди.

Ҳозир янги олий ўқув юртида бир неча факультет ва кафедралар мавжуд. Улар ер юзидаги талайгина мамлакатлар билан илмий-услубий алоқалар боғлаган. Америка Қўшма Штатлари, Франция, Корея, Туркия ва бошқа давлатлардаги етакчи олий ўқув юртлари билан ҳам ҳамкорлик муносабатлари йўлга қўйилди.

Талабалар ва ўқитувчиларни ўзаро айирбош қилиш, тажрибаларни оммалаштиришга қаратилган тадбирлар ҳам режалаштириб қўйилди. Яқин орада Япониядан бир гуруҳ мутахассис олимлар Тошкентга келиб, талабалар билан машғулотлар ўтказишга киришадилар. Скандинавия мамлакатлари мутахассислари ҳам университет билан ҳамкорликда иш тутиб, малакали мутахассисларни тайёрлашга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Олий ўқув юртида қатор янги бўлимларни очиш ҳам кўзда тутилди. Грек тилини ўқитишни йўлга қўйиш мақсадида ҳам шундай тадбир кўрилди.

Воҳид ВАЛИЕВ.

Одобнома

* *Абдулло ибн Ал-Муқаффа*

АҚЛ-ЗАКОВАТДА МУМТОЗДИР ИНСОН

⊙ Азоб-уқубат ва дарду аламни узоқлатмоқ истасанг, ҳасадчи бўлма. Ҳасад хулқнинг пасткашлигидир. Ундайлар дўстлари, қариндошлари ва танишларига яқинроқ бўлиб, уларга ишониб ишлайди. Сендан кўра биров билан яхши муносабатда бўлиб ҳасадни ишлатса ҳам яхшилик кўришини билади. Сендан кўра кўпроқ илм эгаллаган дўстинг ва ўртоғингнинг илмидан баҳраманд бўл.

⊙ Баъзан хато ва камчиликлар қилиб қўйсанг, уни тўғрилай олмаганинг учун сенга одамлар олдида таъна қилишади, аммо сен ўзингни айбдор деб билмасанг ҳам, уни тузатмоқ лозим.

⊙ Ёлғонни қалбингда яширма, уни тайёрлама ва бирор мақсадда фойдаланма, чунки у сенга панд беради.

⊙ Рақиб ва ҳасадчининг ҳаракатига разм солсанг, улар сенга рақиблиги ва ҳасадчилигини билдирмасликларини пайқаб оласан.

⊙ Дилни пок тутган, тилни ёмон сўздан тийган одам зоелик кўрмайди.

⊙ Ҳалол сўз, ҳалол иш, ҳалол ош, ҳалол муомала — бахт-саодатга йўл очади, бунга ишонгин!

⊙ Сўзнинг энг яхшиси мулойимлик билан суҳбатлашиш ва одамга ҳалоллик йўлини кўрсатишдир.

⊙ Инсон илми, одоби ва тавозеси билан ёқимли бўлиб, меҳнати билан шарафлидир.

⊙ Одамнинг фақат сўзига қараб эмас, унинг меҳнати ва сайъ-ҳаракатларини билиб баҳо бериш керак.

⊙ Китоб — ҳаётнинг офтоби, ундан ақл жавоҳирлари йиғилади.

⊙ Одобли ва марҳаматли кишиларнинг дўсти кўп бўлиб, ундан ҳамма намуна олади.

⊙ Яхшиликни бисёр қил, заррача ёмонликни ҳам бировга раво кўрма.

⊙ Инсон яхши фазилатлари билан шараф топдики, унинг ақл-заковати онаерни яшнатишга ва бахт-саодат эшигини очишга қодирдир.

Тўртлик:

Мавжудот ичида азиздир инсон,
Одамий хислат-ла лазиздир инсон.
Дунёни яшнатмоқ ишидир доим,
Ақл-заковатда мумтоздир инсон.

Абдуқаҳҳор ШУКУРОВ тайёрлаган.

ҲИКМАТЛАР

⊙ Бола қанчалар пок ва яхши одамлар даврасида камол топса бўлмағур хаёллардан, фисқу фасодлардан йироқ бўлади.

⊙ Олтиндан қиммат умрни уруш, жанжал, ғийбат, мунофиқлик, манманлик, кибру ҳаво, дилга озор беришларсиз ўтказаётган инсонларга таъзим қилгим келади.

⊙ Ақл чироғингиз асло ўчмасин!

⊙ Кўнгул, кўз, нафс — булар асовдир, кимки буларни жиловлай олса икки дунё саодатининг калитини олади.

⊙ Бўш жойларни боғ-роғ, гулу гулзорларга айлантирилгани каби орамизда яхши одамларнинг кўпайиши эзгуликка етаклайди.

Абдураҳим УМАРОВ.

ЎЗГАРИШ ЯСАЁТГАН ДАРСЛАР

Ҳамза районидаги Абдулла Авлоний номли 156-мактабда «Одобнома» дарсларининг ўтказилиши яхши натижалар бермоқда. Бу фан асосан мактабнинг юқори синфларида, ҳафтада бир соат ўтилади. Саломлашиш, сўзлашиш маданияти, она-Ватан туйғуси, дўстлик, оилавий ҳаёт, мустақил оила, йигит билан қиз ўртасидаги муносабат ҳақидаги мавзулар «Одобнома» фанининг асосий дастури ҳисобланади.

Сабоқларни тарих фани ўқитувчиси Сайёра Муҳиддинова олиб боради. У юқоридаги мавзуларни бевосита ўтмишдаги авлодларимиз, ота-боболаримиз маданияти, урф-одатлари, миллий анъаналари билан боғлайди.

Бу фан ўтила бошлагандан бери юқори синф ўқувчилари ўртасида сезиларли ўзгаришлар бўлди. Катталарни ҳурмат қилиш, саломлашишда, кийинишда, айниқса, ўқувчиларнинг ўзаро муносабатларида бу фаннинг таъсири яққол сезилмоқда. Сайёра Муҳиддинова дарсни қизиқарли ўтказиш учун ибратли ривоятлардан, ҳаётий воқеалардан фойдаланади. Бу эса, ўқувчиларни ахлоқ-одоб меъёрини тўла англашларида ёрдам беряпти. Шунингдек, турли мавзуларда тез-тез ёзма ишлар, қизиқарли тадбирлар ўтказиб турилади. 10-синфнинг аълочи ўқувчиларидан Гулнора Ҳожиева, Шаҳноза Турдиматова, Нилуфар Бўриеваларнинг саломлашиш одоби ҳақида ёзган мустақил ишлари ўқитувчилар томонидан юқори баҳоланди.

— «Одобнома» дарсларини иложи бўлса бошланғич синфлардан бошлаб ўтиш керак,— дейди биз билан суҳбатда Сайёра Муҳиддинова, — чунки, билим олиш билан, оиладаги тарбия баробар олиб борилса, болаларни хуш ахлоқли, маданиятли инсон бўлиб етишишларида муҳим роль ўйнайди.

Назира ҚУРБОН қизи.

* *Муаллим мулоҳазалари*

БОЛА МЕҲНАТГА ЎРГАНСИН

ЁШ авлодга билим бериш билан бирга уларни халқимизга фойда келтирувчи кишилар қилиб тарбиялаш шу куннинг муҳим вазифаларидан биридир. Бунда айниқса меҳнатга кўникма ҳосил қилдириш ниҳоятда зарурлиги ҳозирги шароитда ўз-ўзидан кўриниб турибди. Шу боис жамиятимиз оила қандай ривожланаётгани, фарзандларимиз қай тарзда тарбия топаётганига мутлақо бефарқ қаролмайди.

Бола оилада ахлоқ-одобнинг дастлабки шаклларини ўзлаштиради, меҳнат қилишнинг илк кўникмасини эгаллайди. Мустақил ҳаётга тайёргарлик ҳам мана шу масканда бошланади. Айниқса касб-ҳунар ўргатиш вазифасининг муваффақиятли амалга оширилиши муҳим эканлигини унутмаслигимиз зарур. Бу борада биринчи галда мактабларда фаолият кўрсатаётган ота-оналар комитети, маҳалла-кўй, қўни-қўшнилар хонадонга яқиндан ёрдам беришлари лозим. Ота-оналар комитети мактаб жамоаси билан ҳамкорликда иш олиб борса бу ўқувчиларнинг ахлоқ-одобли бўлиши, тартиб ва интизом билан ўқиб, бирор ҳунар эгаллашида ўзининг ижобий натижасини кўрсатади. Зеро, болалар ўрта мактабни битириб чиққанларидан кейин турли соҳаларда баракали меҳнат қилишларига пухта замин яратиш ҳаммамизнинг бурчимиздир. Муаллимлар, ота-оналар ва кенг жамоатчилик буни албатта инобатга олишлари зарур.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ота-оналар комитетлари касб танлаш бўйича тадбирлар ишлаб чиқиб, болалар ва уларнинг ота-оналари билан суҳбат ўтказишса айни муддао бўларди. Фарзандларимизга меҳнат қилиш инсон учун ҳаётий зарурат эканлигини мисоллар орқали тушунтириб бориш ниҳоятда муҳимдир.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, 7—10 ёшдаги болалар жуда ҳаракатчан, ҳар нарсага қизиқадиган бўлишади. Шу боис кичкинтойлар шаҳримиздаги боғлар, музей ҳамда ҳайвонот боғларига сайрга олиб борилса, уларда кўрган нарсасига нисбатан муҳаббат уйғонади. Қолаверса ўша жойлардаги меҳнат жамоасига ҳурмат пайдо бўлади.

Бу йил Шайхонтоҳур районидаги 132-мактабнинг 9—11-синфларини 150 нафардан ортиқ ўқувчи тамомлаб, ҳаётга йўлланма олди. Йигит-қизлар бирор касб-ҳунар эгаси бўлишлари учун жамоа ота-оналар билан яқиндан ҳамкорлик қилишяпти. Ҳар бир синф раҳбари ўзининг тарбиявий иш режаси бўйича ҳунар-техника билим юртлари, корхона ва муассасаларга саёҳатлар уюштириб, илғор ишчилар, мазкур мактабнинг собиқ ўқувчилари билан учрашувлар ўтказиб боришяпти. Шунга ўхшаш ибратли ишлар Собир Раҳимов районидаги 11, 119-мактаблар, Шайхонтоҳур районидаги 59, Юнусобод районидаги 9-мактабларда ҳам ташкил этиляпти.

Фахриддин НУРИДДИНОВ,
Ўзбекистон халқ таълими аълочиси, шахсий нафақахўр.

Олам гўзал дейдилар гўзаллиги бизнинг табассум.

Олам хушнуд дейдилар хушнудлиги бизнинг табассум.
Рустам Шарипов сурати.

Тиллога татигулик ўгитларингизни биз — фарзандларингиздан аяманг, отахонлар! Сўзларингиз — ҳаётимиз шамчироғидир!
Абдувоҳид Тўраев сурати.

ИҚТИДОРЛИ БОЛАЛАРГА

ШАҲРИМИЗ умумтаълим мактабларида иқтидорли ўқувчи-ёшлар талайгина. Улар илм-фанни пухта эгаллаш йўлида жиддий шуғулланиб, камолот йўлидан дадил одимламоқдалар. Бундай хайрли ишни амалга оширишда Тошкентдаги болалар ва ўсмирлар ижодиёти шаҳар маркази фидойилик кўрсатиб, турли хил зарур амалий тадбирларни ўтказиб келмоқда.

Шаҳримиздаги 11 нафар энг иқтидорли ўқувчилар яқинда марказга таклиф қилинди. Бу ерда уюштирилган учрашувда шаҳар халқ таълими ходимлари вакиллари иштирок этдилар.

Учрашув тантанали тус олди. Ҳар томонлама намуна бўлаётган бу ёшларга совғалар топширилди. Айни бир вақтда уларнинг ҳар бирига 100 сўмлик стипендия пули ҳам берилди.

Сўзга чиққан халқ таълими ходимлари иқтидорли болалар, истиқболи порлоқ ёшлик ҳақида гапирдилар. Кўрсатилган бундай ғамхўрлик болаларни янги ижодий режалар сари илҳомлантирди.

Сурайё ОМОНОВА.

* *Оқибатли одамлар*

ВАФОДОР АЁЛ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Ибн Сино мавзесидаги 18-уйнинг 42-хонасида бир оила яшайди. Оила бошлиғи шоир Отаёр Наҳановдир. Бундан 3-4 йиллар илгари мазкур хонадонда тез-тез ёш шоирлар йиғилиб туришарди. Отаёр ҳар сафар дўстларини янги шеърлари билан кутиб олар, баҳс-мунозаралар алламаҳалгача давом этарди.

Бироқ, айни ижоди гуркираган бир пайтда шоиримиз хасталаниб қолди. У қаратмаган шифокор қолмади. Москвагача олиб боришди. Охири маслаҳат билан операция қилишга розилик берди. Минг афсуски, операциядан яхши чиқмади. Кўз кўришдан, қулоқ эшитишдан, тил сўзлашдан қолди. 4 фарзанди ёнига қўшилиб Отаёр худди ёш боладек умр йўлдоши Муҳаббатхоннинг тарбиясига боқим бўлиб қолди. Начора, баъзан ҳаётда шундай тасодифлар ҳам бўларкан.

Ёшим 70 дан ошиб, кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлдим. Аммо барчасидан оғири қўшним Отаёрнинг оиласи бошига тушган қийинчилик десам хато эмас.

Ҳар тонг «дом» атрофидаги дарахтзор ва гулзорларни айланаман, дўкондан баъзан сут олиб қайтаман.

Кўпинча йўлда Муҳаббатхон учраб қолади. Шоирнинг аҳволини сўрайман. Муҳаббат болалари эрталабки нонуштани қилиб бўлгач, умр йўлдошини 3-қаватдан пастга олиб тушиб, бир соат чамаси айлантириб сайр эттиради. Мана, бир йилдирки оила қийин аҳволга тушиб қолди. Аммо Муҳаббатхон нолимайди.

— Тақдиримда шу нарса бор экан, — дейди у, — 20 йил яхшиликларини кўрдим. 4 фарзанднинг онасиман. Бундан буён шу кишининг саломатлигини тиклашга ҳаракат қиламан.

Оиладаги фарзандларнинг 2 таси ишлайди, 2 таси ўрта мактаб ўқувчиси. Тўнғич ўғил Жаҳонгир Тошкент Давлат университети журналистика факультетининг 4-курс талабаси. Яқинда бир гуруҳ курсдошлари билан Туркияга ўқиш учун жўнаб кетди. Шу муносабат билан яқинда Отаёрнинг уйида бўлиб, Жаҳонгирни кузатдик. Бу қувончли кундан хурсанд бўлган Муҳаббатхон кўз ёши тўкиб, ўғлига оқ йўл тилади. Ўғлини қучоқлаб кузатаётган Отаёрнинг кўзлари жиққа ёшга тўлди.

Катта ўғил Туркияга кетди. Бутун оиланинг ташвиши яна Муҳаббатхоннинг бўйнида. Вафодор, меҳр-оқибатли аёлга сабр-бардош тилагим келади.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган халқ таълими ходими.

* *Ҳаёт сабоқлари*

МУДҲИШ ХАТО

ҲАР ким одатда ҳар хил дам олади. Бу гал ҳам ўзим билган таомхонада ярим соатча бўлиб, ташқарига чиқдим. Йўловчи машиналарга қўл кўтарган эдим, бир «Москвич» тўхтади. Манзилни айтиб, машинага чиқдим. Икки юз метр ҳам юрганимиз йўқ эди, йўл четида турган аёл қўл силтади. Ҳайдовчи тўхтамай ўтди. Мен йўл анча олис бўлгани учун жим кета олмадим. Ҳайдовчини гапга солдим:

— Тўхтасангиз бўлармиди, ҳар ҳолда қоронғу тушиб қолди, аёл кишининг ёлғиз туриши яхши эмас.

— Э, қўйсангизчи, — деди ҳайдовчи бирдан тутоқиб. — аёл деса бўғиладиган бўлиб қолганман.

— Ахир булар қовурғамиздан яралган дейишади, — деб ҳазил қилган бўлдим.

— Ука, сизга қовурға керак бўлса, менинг ҳамма қовурғамни ола қолинг.

Бу гап менга эриш туюлди. Индамай папирос тутатдим. Озроқ юргандик ҳайдовчи:

— Бўлса менга ҳам битта олинг, — деб папирос сўради. У тутунни чуқур-чуқур тортиб, деди:

— Узр, ука, сал қаттиқ гапириб қўйдим шекилли, лекин менинг ўрнимда бўлсангиз... Келинг, яхшиси бошимдан ўтган воқеани гапириб берақолай.

— Исмим Шарифжон, — деб гап бошлади ҳайдовчи, — 28 ёшимда уйланганман. Умр йўлдошим мендан 7 ёш кичик эди. Ҳозир уч нафар фарзандим бор — икки қиз, бир ўғил. Тирикчилигим ёмон эмас — муҳандисман. 9 йил турмушимиз ёмон кечди ҳам демайман. Аммо ука, бировга айтадиган гап эмас. Лекин куйиб кетади мана бу ерим.

У кўксига муштлади ва сўзида давом этди:

— Хотинимга фариштага ишонгандек ишонардим. У эса бир таниш қассоб билан... Хуллас, бўлди тўполон, бўлди қий-чув. Хотинимнинг афтига бир тупурдиму, уйдан чиқиб кетдим. Икки кундан сўнг бошлиғимиз чақириб, район милиция бўлимига боришимни айтди. Бордим. Айтилган одамга учрашдим. У эса:

— Яхшимас, хотинни уриш, бўғзига пичоқ тираш, — деб совуқ қарши олди.

Нима гаплигига тушунмадим. То тушунгунимча қарийб бир кун қамоқда ўтирдим. Тўғрироғи, вазият ойдинлашиб, қўшнилар келмагунча. Яхшиям битта старшина қўшним маҳалладан одам олиб келиб, югуриб-елиб, мени чиқариб юборди. Бўлмаса қассобнинг пуллари мени...

Кейин суд бўлди. Э, ука, инқилобгача эрига хиёнат қилган аёлни тошбўрон қилишарди, ҳозир эса бирор тайинли жазо йўқ. Қани адолат, қани диёнат? Суд орқали ажрашдик. Худонинг зорини қилдим, ҳеч бўлмаса икки қизимни менга берингглар, хиёнаткор оналик қилолмайди, деб. Йўқ, ҳатто эшитишни исташмади. Қонун йўл қўймас экан. Болалар ҳали ёш эмиш. Ё тавба ёш болани шундай аёлга ишониш мумкин экан-да. Бу ўзи қандай қонун? Майли, ўғлим бир кунини кўрар, аммо қизларим... Худо кўрсатмасин, онасининг йўлига юриб кетсачи?..

Шарифжон ака жимиб қолди.

У кишининг ҳикоясини тинглаб, ўзим гувоҳ бўлган бир воқеа хаёлимдан кечди. Бундан бир неча йил аввал ижарада яшагандим. Уй соҳибаси кўҳликкина, мендан бир-икки ёш катта аёл, икки боланинг онаси. Эри билан ажрашган экан. Лекин ҳар куни кечга томон болаларини кичкина хона — ётоққа қамаб, ўзи ғойиб бўлади. Тун ярмидан ошганда келади. Сездимки, оёқ олиши сал бошқача.. Бир неча маротаба кундуз куни келиб қолганимда тўкин дастурхону, ҳар гал ҳар хил нотаниш эркакларни кўргандим. Бир куни катта боласи (4 ёшлар чамаси эди) аёл ошхонада манти сузаётганда (меҳмонларга, албатта!) «Менга ҳам овқат, қорним очди», деб қолди. Аёл (она дейишга тилим бормайди) кастрюлдан бир бўлак нон олиб, боланинг қўлига тутқазиб силталади:

— Бор, спалнийга кириб ўтир, овозингни чиқарсанг, кунингни кўрсатаман!

Бола шўрлик индамай кетди. Аёл жазманлари ёнига чиқиб кетганда шу 4 ёшлардаги норасида икки ёшли укасини овутиб, ухлатганига кўп марта гувоҳ бўлганман. Бу хонадонда бир ойдан ортиқ яшай олмадим...

Балки бундайлар орамизда у қадар кўп эмасдир. Лекин «Бирники — мингга, мингники — туманга!» дейди халқимиз. Шарифжон аканинг гапларида жон бор, саволлари ўринли.

Дилмурод САИДОВ.

ЎЗЛИГИМИЗНИ УНУТМАЙЛИК

МЕН пойтахтимизнинг Самарқанд дарбоза маҳалласида яшайман. Уйимизнинг рўпарасида «Самарқанд» ресторани жойлашган. Бино олдига отахонлар учун иккита тахта сўри қўйилган. Шу жойда маҳалла қариялари одатда чойхўрлик қилишади. Дам олиш кунлари мен ҳам улар билан суҳбатда бўламан. Кўпинча кундалик ҳаёт, тарбия, садоқат, андиша, имон-эътиқод, шарм-ҳаё, меҳр-оқибат ҳақида тортишувлар бўлиб туради.

Бир куни ана шундай дилкашлик авжига чиққанда ресторан эшигидан маст-аласт ёшлар чиқиб қолишди. Икки нафар ўн саккиз ёшлардаги қизларни ўғил болалар қўлтиқлаб олишганди. Қизлар эса маст, ўзларини тутолмай қолганлар. Кўйлаклари калта ва тор. Бундай ҳолни кўрган отахонлар кўрмайлик ҳам, гуноҳга ботмайлик ҳам деб тескари қараб «Ё алҳазар, ё алҳазар» деб қолишди.

Афсуски, кейинги пайтда бундай воқеалар шаҳримизда одат тусига кириб қолди. Ёш қизларимиз ҳамон ғарб мамлакатлари урф-одатлари бўйича иш тутиб, кўча-кўйда ўзларини тутишни билмайдилар. Уларда оилада, маҳалла-кўйда берилаётган тарбия мутлақо сезилмайди. Баъзан ёшларимизнинг шундай йўлга кириб қолишаётганига катталар сабабчи бўлишмаяптимикан, деб ўйлаб қоласан, киши.

Бир дўстим айтиб берган воқеа сира ёдимдан кўтарилмайди.

— Дам олиш куни эди. Телефон жиринглаб қолди. Гўшакни олсам узоқ бир вилоятда яшовчи дўстимнинг овози:

— Узларими?

— Ҳа...

— Соғлиқлар яхшими? Дўстим, мен кеча Тошкентга келган эдим. Қисқаси, ҳозир меҳмонхонага етиб кел. Бир отамлашайлик.

Меҳмонхонанинг 20-қаватига кўтарилдим. Остонада дўстимнинг ўзи қарши олди. Хонасида стол безатилган. Атрофига 4 та стул қўйилган.

— Ух-ҳу, зиёфат зўр-ку, яна кимлар келади, — деб сўрадим қизиқиб.

— Келишсин, сизларни таништириб қўяман, — деди дўстим.

Мен ҳайрон бўлиб қолдим. Орадан кўп вақт ўтмасдан икки нафар аёл кириб келди.

— Сизлар чақирдингларми? Мана келдик, ёқамизми? — деб кулиб қўйишди. Улардан бири кўзимга жуда иссиқ кўринди. Янглишмасам бир ўртоғимнинг хотини эди... Шартта ўрнимдан турдимда, хонадан чиқиб кетдим...

Мен бу воқеани бежиз келтирганим йўқ. Аёлларимиздаги ҳаё, иффат йўқолар экан, жамиятимиздаги энг ардоқлаб келинаётган қадриятларимизга путур етади. Чунки аёл она, умримизнинг мазмунидир. Шундай экан ўзлигимизни асло унутмайлик. Оилада ҳамиша ҳаё, вафо, меҳр-оқибат бўлсин. Шунда фарзандларимиз биздан ўрнак олиб, баркамол бўлиб вояга етадилар.

Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ.

* *Тараққиёт уфқлари*

ШАРБАТ СИФАТИНИ ЯХШИЛАЙДИ

ИККИ минг эрстэд кучга эга лазер нури билан нурлантирилган олча шарбати сифати анча яхшиланганлиги тажрибалар ёрдамида исботланди. Доимий электр магнит майдони вужудга келиши ҳисобига уч соат давомида шарбат водород кўрсаткичи (муҳитни белгиловчи омил) 7,8 дан 9,6 гача кўтарилди. Шарбат муҳитнинг дегазация қилиниши ҳисобига ширинроқ ва ёқимлироқ хусусиятларга эга бўлди. С дармондорисининг миқдори 8,6 дан 9,3 мг фоизга кўтарилди. Унинг ранги тиниқлашди, биологик фаоллиги юқорилашди ва маҳсулот хосса ҳамда хусусиятлари уч кеча-кундуз давомида ўзгармади. Харьков қишлоқ хўжалик институтининг Сумск филиалида амалга оширилган бу илмий тадқиқот қони камайган, қувватсизланган ва дармондорилари камайиб кетган беморларни даволашда қўл келиши таъкидланади.

ЗИЛЗИЛАНИ ОЛДИНДАН СЕЗИШАДИ

ЖАНУБИЙ Қримдаги ботаника боғида Кавказ тоғларида яшовчи калтакесакларнинг ер силкиниши олдидан ҳаракатга тушиб қолиши ва инларини ташлаб кетиши каби ҳолатлар чуқур ўрганила бошланди. Калтакесаклар ер силкиниши марказидан 30 километр узоқликда бўлган жойлардан воқеа содир бўлишидан бир неча соатлар олдин қоча бошлашлари аниқланди. Ер силкинишининг кучи олти балл ва магнитудаси 4,2 бўлган пайтлардаги саккиз марта бўлиб ўтган зилзилалар атрофидаги ўн йилдаги тажрибалар шуни тасдиқлаган. Ер силкинишининг яқинлашаётганини умуртқалилар электромагнит майдони вужудга келишини сезишлари туфайли билиб олсалар керак, деган тахмин қилинмоқда. Буни олимлар магнит бўронлари бўлишида калтакесаклар инларини ташлаб қочишлари билан ҳам боғламоқдалар. Қаттиқ қиш пайтларида ҳам улар шундай ҳаракат қиладилар.

БОЙ ТАБИИЙ КОН

ЎРТА Ер денгизининг Сицилия оролидаги Этна вулқони карбонат ангидридининг энг бой табиий конларидан бири эканлиги аниқланди. Американинг, Франция, Италия ва бошқа мамлакатларнинг олимлари кўп йиллардан бери ўтказиб келган тажрибалари амалда исботланди. Франциянинг йирик тадқиқотчиси П. Аллард бошчилигидаги олиб борилган ишлардан кўриниб турибдики, вулқон йилига йигирма беш миллион тоннадан ортиқ газни ер юзасига чиқариб беради. 1975—1987 йиллар орасидаги даврда ўтказилган ўлчовлар Этнанинг остида карбонат ангидридининг улкан заҳираси борлигини кўрсатди. Дунё вулқонларининг ҳаммаси йилига 130—175 миллион тонна (бир вулқон йилига ўртача ҳисобда 1,3 миллион тонна карбонат ангидрид ажратади) газ ажратади. Бундан Этна вулқонининг чиқарадиган гази миқдори катта эканлиги кўриниб турибди. Карбонат ангидридининг оролдаги вулқондан кўп ажралиши олим фикрича, Этна остидаги доломит минералининг декарбонлашувидир. Тадқиқотлар натижасида олинган маълумотлар «парник самараси»нинг олдини олишда амалий ёрдам беради деб тахмин қилинади.

Қудрат АҲМЕРОВ, кимёгар-муҳандис.

* Жаҳон маданияти юлдузлари

САКСОН БЕШ ЙИЛЛИК ЖОЗИБА

БОЛАЛИГИДА кўрган томошаларимиз поқ-поқда [illegible] эсимизга тушиб қолади. Бир куни лоп этиб хаёлимга «Тарзан» бадиий фильм тушиб қолса бўладими?! Шу сабаб бўлиб бир талай воқеалар хотирамда жонланди.

Кўпчилик билади, ҳамма уни Дўлта деб чақирарди. Ким билсин нега? Шўхлиги учунми ёки шумлиги учунми ҳали ҳам билолмайман. Уша Дўлта дарахтдан дарахтга шундай сакрардики, [illegible]. Бунга ҳавас қилиб, сакрагандик, ҳатто бир уч ногирон бўлиб қолган ўртоқларим бор. Бора-бора билдикки Дўлтавой Тарзан ҳақидаги машҳур фильмларни кўриб ирғишлаган-ирғишлаган экан!

Тарзан — бир менинг эмас, мингта тенгдошларимнинг фикру хаёлига айланганини, улар Тарзан каби мард, жасур, кучли бўлишни хатто ўзига Жейн каби [illegible] топиб олишни орзу қилишганини бугун кулиб-кулиб эслайман. Хатто Дўлта бир қизни «Сен менинг Жейним» бўласан деганда «Жейнинг бўлмайман» деб роса йиғлаган, амаллаб дарахтга чиққанда этаги шохга илиниб, осилиб қолган, жазосига бир-икки шапалоқ ҳам еган эди.

Биз Тарзан ҳаётда бор, олис ўрмонларда яшайди, қачондир уни кўрамиз деб ўйлардик. Ниҳоят Тарзан ҳақидаги маълумотларни излашга тушдим. Топган маълумотларим эса қуйидагилар:

1875 йилда Американинг гавжум Чикаго шаҳрида туғилган болага Эдгар деб ном қўйишди. Бу ҳам замона болалар қатори ўсди, улғайди. Болалиги узоқ Ғарбда [illegible] ўтди. Унинг ота-онаси ҳам, ўртоқлари ҳам [illegible] ёзувчи бўлади, бутун дунёни шов-шувга тўлдиради деб ўйлашмаган эди.

Эдгар Берроуз дастлаб ковбой бўлди, олтин излади, охири ҳамиша ёнида пули бўлиши учун ҳарбий хизматга, отлиқ қисмга киришга қарор қилди. Лекин шабкўрлиги учун синовлардан ўтолмади.

1914 йилда, 39 ёшида Эдгар Берроуз [illegible] келиб қолди. Америка халқига [illegible]. Эдгар [illegible] тирикчилик пайига тушди. [illegible]

Эдгар Берроузнинг куни туғди: у журнал учун яна бир неча ҳикоялар ёзди. Кейин улар тарзан бирлашиб, [illegible] 23 тасини ёзди.

У яратган қаҳрамон шу қадар машҳур бўлиб кетдики, Калифорниядаги бир шаҳарнинг аҳолиси ўз шаҳарларини Таун-Оф-Тарзан деб қайта номлашди. Эдгар Берроузнинг бу шаҳарга яшаш учун кўчиб келишини эса барча катта тантана билан байрам қилди.

Энди Тарзан ҳақидаги қиссаларга қайтсак. Қиссаларни бир-бирига боғлаб турадиган тугун жуда ҳам оддий: инглиз лорди [illegible] Британия кемасининг командаси Африка қирғоқларида исён кўтаради ва лордни [illegible] кичкина ўғли билан бирга тушириб кетади. [illegible] маймунлар тарбиялашди. Лорд бўлиб туғилган Тарзан шу та-

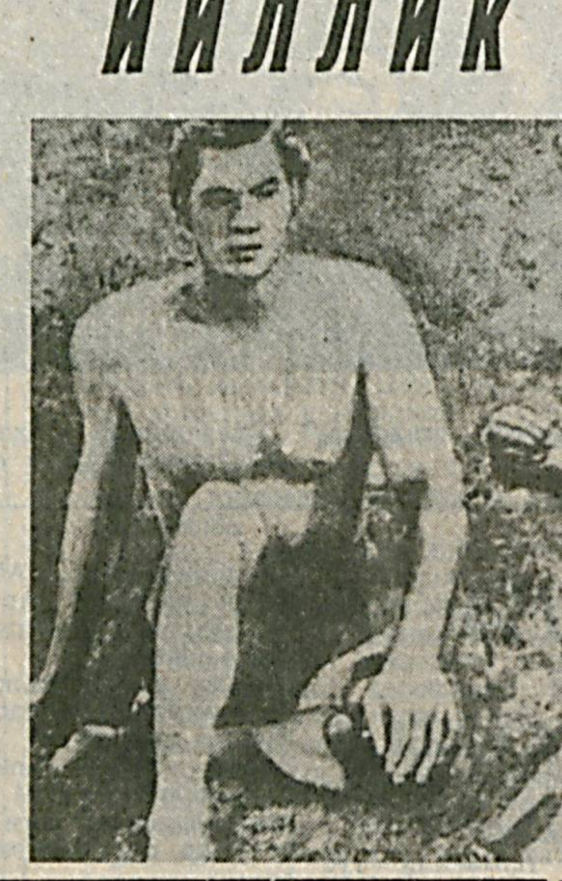

рида «маймунлар лорди»га, бора-бора эса Африка жунглисининг хукмронига айланади. Уни топишади ва Англияга қайтаришади. Тарзан Европа маданий олами билан танишади, шундан кейин ҳафсаласи пир бўлиб қадрдон жунглига қайтади [illegible].

Тарзан ҳақидаги биринчи фильм 1918 йилда [illegible] Эдгар Берроузнинг китоблари [illegible] фильм билан экранларда пайдо бўлди. [illegible] Элмо Линкольн [illegible] «Тарзаннинг [illegible]» [illegible]

ди. Вечора бошқа роль ижро этолмади: дарахтдан йиқилиб, оёғини дабдала қилди ва унинг «тарзанчилиги», умуман киноартистлиги шу билан тугади. Овозсиз бўлса ҳам Тарзан ҳақидаги фильмлар давом эттирилди, томошабинлар унинг ҳар бир фильмини интизорлик билан кутишаверди.

Йўқ, 1930 йилга кириб Тарзан [illegible] Тарзан ролини ижро этиш Жонни Вейсмюллерга насиб этди. Жонни Вейсмюллер [illegible] 1924, 1928 йиллардаги [illegible] Олимпиада ўйинларида бешта олтин медалга эга бўлиб, сузувчилар қироли деб эътироф этилган эди. Албатта бир қараганда кулгили: сузувчи қай-

[illegible]

ди, тўғрироғи у кино билан хайрлашди. Вейсмюллер билан Шеффилд 1945 йилгача бирга суратга тушишди. 1945 йилда «Тарзан ва амазонкалар» фильми билан янги Жейн) — оппоқ малика Бренда Жайс дунёга келди.

1948 йилда Жонни Вейсмюллер аввал кинодан, кейин ҳаётдан кетди. У автомобиль ҳалокатига учради. Лекин янги Тарзан дарров туғила қолди. У Лес Баркер деб аталган собиқ зобит эди. У 1949 йилда «Тарзаннинг сеҳрли фавворaси» фильмида илк бор суратга тушди. Баркер иштирок этган қатор фильмлар Африка ўрмонларида суратга олинди. Бунгача унинг энг охирги кадригача Голливуд павильонларида ишланган эди.

Баркер 1953 йилгача тарзанчилик билан тирикчилик қилди. Икки йиллик танаффусдан кейин 1955 йилдан то 1960 йилгача Лас-Вегаслик собиқ тан соқчиси Гордон Скотт Тарзан бўлди. Йиллар ўтаверди, Тарзанлар ҳам алмашаверди: 1970 йилларда Рон Эли, 1981 йилда эса Майлс ОъКиффнинг Тарзанлари жуда машҳур эди. Ҳозир эса Жо Лара Тарзан ҳақидаги тўқсонинчи «Тарзан Манхэттенда» фильмида суратга тушди.

85 йил давомида Тарзан ҳақида фильмлар ишланди. Барчаси машҳур бўлди. Бу дастлаб актёрларнинг буюклиги бўлса, иккинчиси одамларнинг Тарзан касалига мубтало бўлгани эди. Бу ҳам етмагандек Тарзан ҳақида телесериал ишланди, у видеофильмларда ҳам ҳукмронлик қила бошлади. «Авваллари Тарзан ҳақидаги фильмлар шунчаки саргузашт эди. Кейин у саргузашт, қаҳрамонлар муҳаббати, табиат билан уйғунлашди. Энди бўлса одамлар ўзлари барбод қилган табиатни якка-ёлғиз ҳимоя қилаётган қаҳрамонни туғён, ҳаяжон билан томоша қилмоқдалар». Бу сўзларни айтган кинотанқидчи Кристофер Корнелл юз бора ҳақ!

Жонни Вейсмюллер ва Морин ОъСалливэн иштирокидаги йигирмага яқин фильм (Вейсмюллер кўпроғида иштирок этган) барибир томошабинлар хотирасидан , асло чиқмайди. Улар табиий, жозибали, ҳаққоний роль ижро этган эдилар. Шу сабабли киноюлдузи сифатида хотирамизда тирик қолдилар. Улар табиатнинг чинакам ҳимоячилари эдилар. Биз ҳозир ҳам ушбу фильмларни мириқиб томоша қиламиз, қаҳрамонларни алқаймиз, лекин табиатни не кўйга солганимизни ўйлаб ҳам кўрмаймиз. Начора, инсон шундоқ яралган экан-да?

Энг охирида машҳур маймун Чита ҳақида. У тирик, соғ-саломат. Эгаси Тони Генри билан эллик йилдан бери бирга яшаб келмоқда. Афсуски унга забон берилмаган, йўқса Вейсмюллер ва Мориннинг ҳаётини батафсил ҳикоя қилиб берган бўларди...

Тоҳир МАҲКАМОВ тайёрлади.

СУРАТЛАРДА: Чита ва Тарзан — Вейсмюллер; Чита асл эгаси Тони Генри билан.

* Жамият ва аёл

ҲАМОН ҲАҚСИЗЛИК

АЁЛЛАРНИНГ ишда ва уйда кўп меҳнат қилаётганлиги, аммо уларга эрларининг эътиборсизлик билан қараётганлиги, ҳатто уйда ўз хотинларига ёрдам бермаётганлиги муаммоси дунёдаги долзарб масалалар қаторига кириб қолган.

Халқаро ташкилотларнинг сўнгги маълумотларига кўра аёллар ҳамон ҳақсизлар. Умумият билан дунёнинг ҳамма ерида аёл пул топиш учун ишлайди ва ишидан уйга қайтиб келиши билан юмушларини бажариш учун яна меҳнат қилади — болаларини тарбиялаш иши билан шуғулланади. Эри келишига қадар томоқ тайёрлашга киришади.

Корхоналарда эса эркакларга нисбатан аёлларга кам ҳақ тўланмоқда. Бунга ўхшаш ҳақсизлик ҳозир дунё кўламидаги муаммолар қаторига кириб қолган. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бир қатор ҳужжатларида ҳам бу масаланинг аҳамияти таъкидланади. Бу ҳақда Америка Қўшма Штатларининг «Ассошиэйтед пресс» ахборот бошқармасининг ёзишига кўра Кубада эркакларнинг уйда хотинига ёрдам бериш мажбурияти махсус қонун билан белгиланган. У қонунда эркаклар ишдан кейин келгач хотинига ёрдам бериши шарт.

Европанинг шимолий қисмидаги бир қатор мамлакатларда эркаклар ишдан кейин болалари билан шуғулланиб, хотинларига ёрдам бера бошлаганлар. Бу орада бир қатор халқаро ташкилотлар дунёда хотинлар учраган ҳақсизликларни камайтириш учун фаол ҳаракатга киришганлар. Масалан, Швейцариянинг Женева шаҳрида фаолият олиб бораётган халқаро меҳнат ташкилоти яқинда эълон қилинган ҳужжатида таъкидлашича, меҳнаткаш аёллар ўз иш ерларида иккинчи даражали меҳнаткаш сифатида баҳоланаётганлиги ва шу сабабдан оз иш ҳақи берилаётганлиги, аслида эса хотинлар эркаклар қатори меҳнат қилаётганлиги айтилган.

Аёллар ўзлари учраган ҳақсизликка барҳам бериш учун неча йиллардан бери қаттиқ курашиб келаётирлар. Ғарбий Европа ўлкаларида эркаклар ҳафтада 43 соат, аёллар 48 соат, Японияда аёллар 56 соат, эркаклар эса 54 соат меҳнат қиладилар. Лотин Америкасида эса аёллар 60 соат, эркаклар 54 соат ишламоқда. Бироқ, эркаклар хотинларига қараганда кўпроқ меҳнат ҳақи олмоқдалар. Шу сабабдан халқаро меҳнат ташкилоти бу ҳақсизликларни тубдан битиришга интилмоқда. Аёлларга тўланаётган меҳнат ҳақини эркакларнинг маошига тенглаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

(«Садо», «Озодлик» радиостанцияси материаллари асосида).

* Ихтиролар қандай яратилади?

ҲАЙВОНДАН АНДОЗА ОЛИБ

БИР киши ишлатилган сари ўткирлашаверадиган пичоқ яратди. Гап шундаки, кемирувчи ҳайвоннинг тиши мустаҳкамлиги турлича бўлган қатламлардан тузилган. Энг мустаҳкам қатлам ўртада жойлашган бўлиб, унинг атрофи юмшоқроқ қатламлар билан қопланган. Ташқи юмшоқ қатламлар емирилиб бораверади, мустаҳкам ўзак доимо улардан баланд бўлиб тураверади. Бинобарин, ҳайвонларнинг тиши доимо ўткир бўлишининг сири ана шунда.

Ихтиро қилинган пичоқ ҳам худди шундай хусусиятга эга. Узаги энг мустаҳкам пўлатдан, ёнлари юмшоқроқ қатламлардан ишланган. Ана шу қатламлар ҳеч маҳал бир текис едирилмаслиги сабабли ҳам пичоқ доим ўткирлашаверади. Фақат занглашгина уни ўтмаслаштириб қўйиши мумкин.

Рус зоологи Игнатов лезвиени шу тариқа ихтиро қилган эди.

Акбар АЛИЕВ тайёрлаган.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон зиёлилари илмий-маърифий уюшмаси таклиф этади

МАГНЕТИЗЕР — ЭКЗОРЦЧИ — РАИСА НЎЪМОНОВА

Ҳозирги пайтда экстрасенслар кўп, лекин экзорцчилар бармоқ билан санарли даражада.

Экзорцизм — ҳали сирлари очилмаган фан бўлиб, у инсоннинг маънавий дунёсига мусаффо космик қуввати бериш услубига асосланган.

Раиса Нўъмонова ана шундай космик қувватга эга бўлган экстрасенс — экзорцчисидир. У космик қуввати ва қуёш нури таъсири билан турли хасталиклардан даволайди. Шифобахш магнетизм асаб системаси, ошқозон-ичак йўли, юрак-томир системаси ва бошқаларни даволайди. Айниқса пуштсизлик, онкология ва тери касалликлари, дудуқликни даволашда, оздиришда юқори самарага эришилади. Муолажалар кайфиятни кўтаришга ҳам хизмат қилади.

Муолажалар ҳар куни (жумадан ташқари) соат 16 дан бошланади.

* * *

БОЛАЛАР УЧУН «КЎРИШ» КУРСЛАРИ

Бешта машғулотга қатнашиш ва ўқитувчи тавсияларини бажариш узоқ ва яқинни кўра олмаслик, астигматизм каби болалардаги хасталикларни даволаб, уларнинг кўриш қобилиятини тез тиклаш (ҳатто кўзойнаклардан фойдаланмаслик) имконини беради.

Машғулотлар эрталаб соат 9 дан бошланади.

* * *

ТУРК ТИЛИНИ ЎРГАНИШ БЎЙИЧА УЧ ОЙЛИК КУРСЛАР

Машғулотлар 10 ноябрдан (кундузи ва кечқурун) бошланади.

* * *

ХИТОЙ ВА ФОРС ТИЛЛАРИНИ ЎРГАНИШ БЎЙИЧА 10 ОЙЛИК КУРСЛАР

Машғулотларни юқори малакали мутахассислар ўзбек ва рус тилларида олиб борадилар. Машғулотлар 16 ноябрдан соат 18 да бошланади.

Манзилгоҳимиз: А. Қодирий кўчаси, 13, 1, 2, 7, 18, 24-троллейбусларнинг «Скопле» магазини» бекати. Тел: 44-62-90; 44-52-75.

«АЛОҚА БАНК»

ҲАМКОРЛИККА ЧОРЛАЙДИ

«Алоқа банк» алоқани ривожлантириш тижорат банки мулкка эгаликнинг турли соҳаларига тегишли бўлган корхоналар учун ҳисоб рақамларини очади ва уларга банкнинг барча хизматлар мажмуини кўрсатади.

Банкнинг мижозлари билан ҳамкорлик ўзаро манфаатли асосларда олиб борилади. Қарз ва насиялар фақат «Алоқа банк»нинг мижозларига берилади. Банкнинг юқори малакали мутахассисларидан эса хўжалик-молия фаолиятининг барча масалалари бўйича керакли маслаҳатлар оласиз.

Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлигининг корхона, бирлашма ва концернлари — банкнинг таъсисчиларидир.

Барча хоҳловчиларга, уларнинг ҳуқуқий ва хусусий шахс бўлишларидан қатъи назар, маблағ миқдорлари чекланмаган ҳолда банкнинг пайчилари бўлиш имконияти яратилади.

«Алоқа банк»нинг устав жамғармаси — бу пулнинг тобора қадрсизланиб бориши пайтида капиталингизни энг истиқболли жойга қўйганингиздир.

«Алоқа банк»ка алоқа соҳасида, шу жумладан, спутник каналларидан ҳам фойдаланган ҳолда энг янги технологияларни жорий этишга биринчи бўлиб маблағ билан таъминлаш учун ҳуқуқ берилади.

Ўз маблағингизни «Алоқа банк»ка ишонсангиз Сиз фақат ютасиз!

Банк манзили: Тошкент шаҳри, 1 май кўчаси, 7-уй, 3-қават. Телефонлар: 34-85-82, 34-69-51.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИСИ ВА МЕҲМОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкентнинг Республика отчопаридаги кийим-кечаклар бозори

1992 йил 31 октябрдан бошлаб шанба ва якшанба кунлари ҳафтасига икки кунлик иш режимига ўтади.

Бозор шу кунлари эрталабки соат 6 дан кундуз 13 гача фаолият кўрсатади.

Шанба кунлари бозорга кириш учун ҳақ тўланмайди, шунингдек отчопар ҳудудини ижарага олиш ҳақи ҳам олинмайди.

Бизнинг манзилимиз: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси, 156.

17-трамвай «Тошкент отчопари» айланма бекатигача боради, метрода эса Собир Раҳимов станциясига борсангиз, станциянинг чиқиш жойидан ҳар 2—3 дақиқада махсус ажратилган автобус ва маршрут таксилари Тошкент отчопари бозорига қатнайди.

Маъмурият.

Тошкент давлат техника университети жамоаси самолётсозлик факультети «Назарий механика» кафедрасининг доценти Ф. Д. Файзуллаевага отаси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, техника фанлари доктори, профессор
Жорулла Файзуллаевич ФАЙЗУЛЛАЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти жамоаси институт ходими М. Нурматовга отаси
Тошпўлат НУРМАТОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Охунбобоев номидаги Республика тиббиёт билим юрти жамоаси кекса ўқитувчи
Мамлакат Шермуҳамедовна МАНСУРОВАнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

* Мактаб спорти

Беллашувнинг қизғин дамлари

СОБИР Раҳимов районидаги 196-ўрта мактаб биносига кирганимиздаёқ кўзимиз залдаги спортга доир бўлган турли-туман стендларга тушди. Бу ерда бошланғич синфдан тортиб то битирувчи синф ўқувчиларигача мўлжалланган йўриқномалар, жадваллар, суратлар, деворий газеталар, қуйингчи ўқувчилар учун нима зарур бўлса ҳаммасидан бор.

Биз билим масканининг спорт залига кирганимизда ўзимизни ўрта мактабга эмас, балки ёшларнинг спорт мактабига кириб қолгандай ҳис қилдик. Бу ерда синфлараро «Қувноқ стартлар» мусобақаси ўтказилаётган экан. Ўқувчиларнинг қийқириқлари бутун зални қоплаб олган. Мусобақани катта жисмоний тарбия ўқитувчиси Виталий Анисимов ва ёш тадбиркор ўқитувчи Маҳмуд Зокировлар бошқариб боришмоқда. Ўқувчилар арқон тортиш, копток билан олдинга ҳаракат қилиш, уни орқага узатиш, шунингдек умбалоқ ошиш, қарама-қаршилик ва фигура билан эстафеталарда ўзаро куч синашдилар. Мусобақада 7-«г» синф ўқувчилари биринчи ўринни, 7-«б» синф ўқувчилари иккинчи ўринни эгаллашди. Ғолибларга мактаб дирекциясининг дипломлари топширилди.

Мусобақа сўнггида биз Виталий Анисимовни суҳбатга тортдик.

— Мактабимизда спортнинг ўн тури бўйича мусобақалар ўтказилиб турилади, — дейди у. — Бунинг учун бизда ҳамма шароитлар муҳайё. Ҳар ойда спорт газетасини чиқариб турамиз. Кўпчилик жойларда спорт бўйича ўқув қўлланмалари йўқ деб нолишади. Менимча, бу нарса ҳар бир спорт ўқитувчисининг ўзига боғлиқ масала. Масалан, биз жисмоний тарбия дарсини қандай олиб бориш тўғрисидаги ва уйда бажариладиган машғулотларнинг жадвалларини тузиб қўйганмиз. Ҳозирги кунда ўқувчиларимиз белгиланган спорт нормативларини муваффақиятли топшириш бўйича тинмай ҳаракат қилаяптилар. Шу нарсани алоҳида таъкидлаш жоизки, мактабимизда жисмоний тарбия ва спорт ишларини яхши йўлга қўйишда мактаб директори Муҳаббат Икромованинг хизматлари каттадир. Мактабимизда ҳар жума куни районимиздаги мавжуд 32 та мактабнинг жисмоний тарбия ўқитувчиларининг семинар-кенгаши ўтказиб турилади. Унда ўқитувчиларга керакли йўл-йўриқлар кўрсатилади. Семинарларни кўпинча спорт усталари олиб борадилар.

Биз мактаб директори Муҳаббат Икромова билан ҳам мулоқотда бўлдик.

— Дарҳақиқат, мактабимизда спорт ишлари яхши йўлга қўйилганлигини ғурурланиб гапира оламиз, — дейди директор. — Албатта, ҳар бир ишнинг, ҳар бир соҳанинг ўз усталари ва жонкуярлари бўлгани каби мактабимизда ҳам бу борадаги иш ишончли одамларнинг қўлида. Бугунги кунда мактабимизда 1300 ўқувчи таълим олмоқда. Иккита замонавий спорт зали уларнинг ихтиёрида. Биридан бошланғич синфлар, бошқасидан эса юқори синф ўқувчилари фойдаланишади. Уларда жисмоний тарбия ўқитувчиларидан Виталий Анисимов, Маҳмуд Зокиров, Искандар Рўзиев ва Ҳамидулла Боқижоновлар ўқувчилар билан узлуксиз машғулотлар олиб борадилар. Маҳмуджон Зокировни айниқса ўқувчиларимиз жуда ҳурмат қилишади. Маҳмуджон ўзимизнинг мактабимизни тугатиб жисмоний тарбия институтига ўқишга кирган эди. Институтни муваффақиятли битириб яна жонажон ўқув масканига қайтиб келди. Волейбол бўйича биринчи разрядли спортчи. Шунингдек, Ҳамидулла Боқижонов ҳам ўзимизнинг собиқ ўқувчиларимиздан.

— Мактабингизда жисмоний тарбия ва спорт борасида жуда яхши ишлар амалга оширилаётган ва турли хил тадбирлар ўтказилаётган экан. Бу борада сизга кимлар ёрдам бераяпти? — дея сўраймиз директордан.

— Энг аввало район халқ таълими бўлимидагилар маблағ ўтказиш билан бизни қўллаб-қувватлаб туришибди. Шу билан бирга районимиздаги 23-спорт мактаби ҳам ўз ёрдамини аямаяпти. Улар бизга тўплар, сеткалар ва бошқа спорт анжомлари билан баҳоли қудрат кўмак бериб турибдилар. Албатта, ҳамма соҳанинг ҳам ўзига яраша муаммолари бор. Айниқса, бугунги шароитда. Мактабларда ўқувчиларни спорт кийимлари билан бир хилда таъминлаш ота-оналар учун жуда оғир муаммо бўлаяпти. Нарх-наво бўлса осмонда. Ҳар бир ўзбек оиласида эса 3—4 нафардан бола мактабда ўқийди. Албатта, уларнинг ҳаммасини спорт формаси билан таъминлаш жуда мушкул. Шунинг учун ҳеч бўлмаса мактаб ўқувчиларининг спорт кийимларининг нархи арзонроқ белгиланса мақсадга мувофиқ бўларди. Шунингдек, яна бир нарсага катта эътибор бериш керак. У ҳам бўлса маҳаллий халқ вакиллари — ўзбек аёллари орасидан жисмоний тарбия ўқитувчиларининг етишиб чиқмаётганидир. Чунки 10—11-синф ўқувчи қизлари билан эркак ўқитувчиларининг спорт машғулотларини олиб бориши бизнинг урф-одатларимиз ва шароитимизга унчалик тўғри келмайди. Шунинг учун қизлар билан аёл ўқитувчи спорт машғулотларини олиб борса жуда яхши бўларди. Балки шундагина ўзбек қизларимиздан ҳам келгусида олимпиада чемпионлари етишиб чиқар. Бунинг учун эса жисмоний тарбия институтига спортга лаёқати бор ўзбек қизларини ҳам кўпроқ қабул қилиш керак.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

СУРАТЛАРДА: мактабда ўтказилган «Қувноқ стартлар» мусобақасининг қизғин дамлари.

Сергей Левченко суратлари.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарлари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси.

Нашр кўрсаткичи 64690 • Босмага бериш вақти 11.30 • Босмага берилди 11.30 • Буюртма Г—388 • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10